

Rådets ståndpunkt (EU) nr 13/2021 vid första behandlingen inför antagandet av Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet för rättsliga frågor och om upphävande av förordning (EU) nr 1382/2013

(2021/C 167/02)

I. INLEDNING

1. Den 30 maj 2018 antog kommissionen ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet för rättsliga frågor ⁽¹⁾ (förslaget).
2. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén antog sitt yttrande den 18 oktober 2018.
3. Behandlingen av förslaget inleddes i juli och slutfördes i december 2018. Den 19 december 2018 beviljade Coreper ett partiellt mandat för förhandlingar ⁽²⁾. Eftersom förordningen ingår i ett paket med förslag kopplade till den fleråriga budgetramen har alla bestämmelser med budgetkonsekvenser eller av övergripande karaktär lagts åt sidan i avvaktan på ytterligare framsteg med den fleråriga budgetramen.
4. Europaparlamentet antog sin ståndpunkt den 6 februari 2019. Två trepartsmöten anordnades, den 20 februari och den 5 mars 2019. Inom rådet har två möten i ad hoc-gruppen för finansieringsinstrument på RIF-området anordnats för att informera medlemsstaterna om framstegen i förhandlingarna och få återkoppling från dem. Mötena ägde rum den 28 februari och den 4 mars 2019.
5. Dessa förhandlingar har gjort det möjligt att nå en samsyn med Europaparlamentet om de delar av förslaget som inte satts inom hakparentes, dvs. de delar som ordförandeskapet fått mandat för. Resultatet av dessa förhandlingar återges i dokument 7248/1/19. Den 13 mars 2019 bekräftade Coreper den samsyn som nåtts med Europaparlamentet.
6. Europaparlamentet bekräftade samsynen den 17 april 2019 genom att anta sin lagstiftningsresolution (första behandlingen).
7. Den 16 november 2020 behandlade Coreper den preliminära politiska överenskommelse som förhandlingarna nått om den fleråriga budgetramen 2021–2027. Detta gjorde det möjligt för Coreper att den 2 december 2020 anta det fullständiga mandatet för förhandlingarna om programmet för rättsliga frågor ⁽³⁾.
8. Två trepartsmöten hölls den 11 och 18 december 2020. De åtföljdes av flera tekniska möten och möten för att utarbeta texten.
9. En preliminär politisk överenskommelse med Europaparlamentet nåddes den 18 december 2020.
10. Under tiden antog rådet den 17 december 2020 formellt de olika delarna av paketet om den fleråriga budgetramen.
11. Den 3 februari 2021 analyserade Coreper den slutliga kompromisstexten och uttryckte sitt stöd för den.
12. Den 5 februari 2021 översände ordförandena i Europaparlamentets utskott för rättsliga frågor och utskott för medborgarlaga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor en skrivelse till ordföranden för Coreper II och bekräftade att Europaparlamentet instämmer i resultatet av de interinstitutionella förhandlingarna (med förbehåll för juristlingvistgranskning vid båda institutionerna).
13. Den 17 februari 2021 nådde Coreper en politisk överenskommelse om kompromisstexten.

⁽¹⁾ Dokument 9598/18.

⁽²⁾ Dokument 15377/18.

⁽³⁾ Dokument 13420/20.

II. SYFTE

14. Förslaget till förordning om inrättande av programmet för rättsliga frågor syftar till att stödja vidareutvecklingen av ett europeiskt område med rättvisa som bygger på unionens värden, rättsstatsprincipen samt ömsesidigt erkännande och förtroende, särskilt genom att underlätta tillgången till rättslig prövning och främja rättsligt samarbete i civilrättsliga och straffrättsliga frågor samt de nationella rättssystemens effektivitet. Tillsammans med programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden kommer detta nya program att utgöra en del av den nya fonden för rättsliga frågor, rättigheter och värden och bidra till att stödja öppna, demokratiska, pluralistiska och inkluderande samhällen. Det kommer också att bidra till att stärka medborgarnas ställning genom att skydda och främja rättigheter och värden och genom att vidareutveckla EU:s område med rättvisa.

III. ANALYS AV RÅDETS STÅNDPUNKT VID FÖRSTA BEHANDLINGEN

Gemensam överenskommelse

15. Den gemensamma överenskommelsen återspeglade till stor del kommissionens ursprungliga förslag och var i linje med rådets partiella mandat.
16. Följande förbättringar gjordes:
 - a) Inkludering av rättstillämpare som arbetar med det civila samhällets organisationer som potentiella stöd-mottagare.
 - b) En ökad roll för det civila samhällets organisationer.
 - c) Förstärkt jämställdhet (nämligen genom tillägg av en ny särskild artikel om jämställdhetsintegrering) och icke-diskriminering.
 - d) Ytterligare specificering av de åtgärder som ska finansieras inom ramen för programmet för rättsliga frågor.

Huvuddragen i den slutliga kompromisstexten

17. Den slutliga texten, som de båda medlagstiftarna enats om, utgör en välavvägd kompromiss. Under de förhandlingar som inleddes 2020 var tre ämnen föremål för särskilda diskussioner:
 - a) Vad avser styrningen av programmet bekräftades användningen av genomförandeakter för antagandet av arbetsprogrammet, i linje med det ursprungliga förslaget och rådets mandat.
 - b) Förstärkning av klausulerna om rättsstatsprincipen.
 - c) Vad avser tilldelningen av medel infördes en begränsad öronmärkning i förordningen när det gäller de medel som ska anslås till förordningens mål. Ett utrymme för flexibilitet har också införts till stöd för vart och ett av de mål som fastställs i förordningen, i syfte att i första hand stödja åtgärder som syftar till att främja rättsstatsprincipen. Även om denna begränsade öronmärkning inte ingick i kommissionens ursprungliga förslag bygger den på en liknande tilldelning av medel som den som föreskrivs i förordningen om inrättande av programmet för rättsliga frågor för perioden 2014–2020.

IV. SLUTSATS

18. Rådets ståndpunkt vid första behandlingen återspeglar den kompromiss som nåtts i förhandlingarna mellan rådet och Europaparlamentet. Denna bekräftades med den ovannämnda skrivelsen från ordföranden för Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor och godkändes därefter av Coreper den 17 februari 2021.
-